

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét alkotó közlemények ezimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DÍJZATATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak

Hatezer hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadl Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. (Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.)

Nyitólér czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A vidékről.

Vannak, a kik némi büszkeségüket helyezik abba, hogy mi kiválóan őstermelő nép vagyunk s Európa némileg a mi terményeinkre van utalva; a földműves, uymondanak, legszabadabb, legfüggetlenebb polgára a hazának. E nézet nálunk, az erdélyi részekben is uralkodó, holott ép nekünk nemcsak módunkban, de jogunkban sem áll hazánk hegyölgyes alkatánál fogva, hogy őstermelő tartománynak mondjuk magunkat.

De hát a megváltozhatatlannak látszó viszonyok között mindig talál az ember valamely titulust, melylyel igazolja állapotát. Az pedig tökéletesen igaz, hogy a mennyiben valamit csinálunk, annyiban őstermelést üzünk. A nép legnagyobb részének azonban egyik főkeresete a naplopás. Valami borzasztó látvány az egy pezsgő munkássághoz szokott emberre nézve, ha a téli hónapok alatt valamely falut tekint meg. Egy nagy alvó telep az egész község. Ha a falu határán van erdő, ebben hallhatni itt-ott a fejszeapások visszhangját, de ha ez nincs, vélnél kihalt az egész vidék. Az emberek, mint a medvék, sárbarlangjaikba húzódtak és téli álmot alusznak. Csak hogy a medvé, ha felébredt talpát nyalja s ezzel csilapítja éhségét, míg ezeket gyermekeikkel együtt, szörnyen kinozza az üres gyomor. Rémitő állapot ez; valóban gyönyörű egy foglalkozás az a szabad őstermelés.

Egy német példabeszéd szerint a munkátlanság a bűn anyja. Itt van is elég gyermeke. Az éhes ember mindenre képes, mint-hogy munkát sehol sem talál, egy pár forint kölcsöntért, egy kis harapni valóért leköti minden földi jussát s martalókkal esik különösen a mindenfelé befészkelődött nyereszkedő szellemű izraelitáknak, ha ugyan egyáltalán kaphat valami segélyt s az önfentartási öszlön nem viszi valamely bűnös módjára a kenyérkeresetnek. De ez csak egyik ága a bajnak. A dolgonélküli embernek szüksége van a mámoros állapotra, hogy kissé feledni tudja helyzetét. E miatt legtöbbször, ha a kettő között kell választania, inkább iszik, mint eszik. Az is kétségtelen igazság, hogy a kinek legkevesebb pénze van, legtöbbet iszik. Az inségnek és nyomornak legközelebbi vérokona az iszákosság. E kettő kölcsönösen egészíti ki egymást és azt nem szabad feledni, hogy nálunk olyan embereknek képezi tekintélyes magán jövedelmi forrását a keres-márlási jog, kik maguk sem gondolnak ital-mérésre, de azért mind nekik, mind bér-lőjűknek különös érdekében fekszik, hogy a nép iszákos legyen.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az ödenweileri kastély.

Elbeszélés.

Irta:

Sand György.

VII.

A piros szalagesokor.

(Folytatás.)

A terrasse-t tartó kőfalba néhány lépcső-fok volt alkalmazva, mely lenyúlt az árok vizéig, alkalmasint, hogy a kertész nyáron át vizet mérithessen öntözni.

Mintán a vizet most nagyon vastag jég kéreg borította, azon megjegyzést tettem magamban, hogy e perczben nagyon könnyű volna behatolni az ödenweileri urasági lakba, hanem láthattam azt is, hogy nagyon biznak a környékbeli lakók szerénységében, mert semmi elővigyázati rendszabállyal nem éltek, hogy biztossá tegyék a hely e meggyengített oldalát.

Mivel itt minden oly elhagyottnak tetszett nekem, kísértetbe jöttem, bemenni a kertbe, hogy közelebből megtekintsem a felségessz tiszafa és százasos fenyők törzsét, melyeknek csoportjai, itt és elzárt helyen számtalan épp oly valódi, de sokkal szebben rendezett kis tájképeket alkotnak, mint a körülfekvő vidék; de nagyon bölcsen és egész tisztelettel megtartóztattam magam kö-

Hogy aztán, mi az a borzasztó betegség, melyet iszákosságnak hívnak, s melyet az emberiség ellenkezőleg a többi nyavalyákkal, maga talál ki saját pusztulására, azt mi itt feleslegesnek tartjuk fejtegetni. Elég az, hogy e járvány, támogatva a dologtalanság által, napról-napra jobban terjed.

Ezek mellett, a nélkül, hogy megemlít-nők minden következményét, a téli dologtalanság egyik szomorú következményei közé tartozik, hogy a ki kénytelen-ségből, hónapokon keresztül nem dolgozik, attól többé eleven észjárását, őszinte munkakedvet, szapora munkát sohasem várhatni.

Mennyire más volna a föld népének állapota, mennyivel boldogabb, vagyonosabb volna az ország, ha ott a hol sás terem, a vidéken a falu népe télen át gyékényeket, szotyrokot, lábtörölköt, pinzeteköket, üvegborítókat, méhkasokat fonna belőle; ott a hol fűz terem, jó izléssel készített és salonokba illő finom és durva kosarakat, kasokat stb. készítne; ott, a hol erdő van, művészies képrámákat, gyufatartókat, gyümölcs- és névjegykosarakat, levéltartókat és száz meg száz egyéb házi czikket, tekőt, csebreit, kártyust, kanalat, végül gyermekjátékokat faragna; ott a hol alabástrom, márvány és más kő van (és nálunk roppant sok és szép van mindenféle) levélnyomtatókat, virág-vázákat, cserepeket, dohánytartókat stb. készítne; ott a hol szalma van és (hol nincs?) izléses kalapokat, üvegborítókat, lábtörölköt, stb. gyártana; és végül mindenütt hol nő van, javított jó berendezésű szövőszéken olyan gyöcsöt készítené és olyan varrott munkákat végezne, mint a milyeneket például az osztrák pórnő keze-munkája után a bécsi gyárosoktól harmad kézből drága áron fizetünk meg boltjainkban.

És mindez nem kivihetetlen, csak **tanítsuk a népet háziiparra!**

Justus.

— Az osztrák és magyar miniszterek — jelenti a „Bud. Corr.” — hosszabb értekezletet tartottak a kiegyezési differentiák tárgyában. Az osztrák miniszterium teljesen a régi állásponton áll, és ennek alapján akarja megindítani a transactiót, melyet a főrendiházban fognak proponálni. — A magyar miniszterek holnap visszautaznak Budapestre, és most csak a vámonconferentia tagjai maradnak ott. — A magyar képviselőház a provisoriumról szóló törvényjavaslat után a 80 millió forintnyi adósságról szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni.

A keleti kérdés.

Ignatieff közvetlenül elutazása előtt a Wladimir gőzösön érdekes nyilatkozatot tett a Pol.

vetni a festő e merész vágyát, s távozni készülni, midőn a terasse felől két hölgy jöttét halottam, kik közelembre érve, két gyönyörű fiatal kisasszonynak mutatkoztak.

Néztem, a mint a hóban ide-oda szaladgáltak, s bohó játékok üztek egymással, a nélkül, hogy reám figyelnének. Ámhár prémes ölkönyökbe jól fél voltak öltözve, oly könnyedén mozogtak, mint az a szép fehér agár, mely körülgrándozta őket. Az egyik oly idősenek látszott, midőn feltehető, hogy férjhez ment nő már; de gondtalan lényéből kitűnt, hogy nem az, és nem is gondol reá még azzá lenni. Magos, karcsú, szép szőke alak volt, s fejékevel s magatartásával ama márvány nimphákra emlékeztetett, melyek a XIV. Lajos korabeli kerteket szokták ékíteni. A másik még csak gyermeknek látszott; meglepően szép volt, ámbár termete kevésbé csinosnak látszott, mint a másiké.

És nem tudtam miért éreztem oly mély felindulást, midőn megpillantottam őt, mintha rég ismert, kedves arcot juttatna eszembe. De akkor és a későbbi napokban is sehogy sem tudtam magamtól kitalálni, hogy kihez hasonlít.

A két szép kisasszonyka oly vigan mulatott együtt, hogy mind előttem szaladgáltak, anélkül, hogy megláttak volna. Olaszul beszéltek, de oly gyors kiejtéssel (s néha mind a ketten egyszerre) s a mellett minden mondat közben oly vidám és tartós nevetésben törtek ki, hogy eleinte semmi értelmet sem vehettem ki szavaikból. Egy kicsit tovább menve, elkezdtek minden kimélet nélkül, szép nagy zöld fenyűágakat letörölni, melyekből aztán, a vandálok! nagy halmat raktak fel, s e szavakkal hagyták ott a havon:

— Bizony isten itt hagyom! vigye be ő ha

Corr. levelezője előtt Bulgária jövő alakulását illetőleg. Az orosz diplomácia tudvalevőleg szabad partot biztosított Bulgáriának az aegi tengeren. „Ha a bulgárok, — így szölt Ignatieff, — csak a Márványtengeren kaptak volna kikötőket, akkor azt mondták volna, hogy mi ezt azért tesszük, hogy azt teljesen függésben tartsuk. Az aegi tengeren adott partvidék azonban egészen elvonja Bulgáriát a mi befolyásunk alól, lehetségesé teszi, hogy Európával összeköttetésben lépjen akaratunk ellenére is. Ki fogja ezek után még állítani, hogy mi Bulgáriából orosz tartományt akarunk csinálni? Reménylem, hogy Európa tartózkodásunkat és önzetlenségünket elismerni és méltányolni fogja.”

Azon kérdésre, hogy minő intézményeket szándékoznak a bolgároknak adni, Ignatieff ezt mondá: „E dologgal még lesz időnk foglalkozni. Arra semmi körülmények közt nem gondoltak nálunk, hogy a bolgárookra orosz eszmék és tervek erőszakoltassanak. Mi azt óhajtuk, hogy háziassan rendezkedjenek be, mint maguk óhajtják.”

Helyesen jegyzi meg erre vonatkozólag a „Pol. Corr.” hogy az új bolgár államnak adott kiterjedés végzetes leend Törökországra nézve. Az a keskeny földszalag, mely a két tenger közt Törökországnak megmaradna, a legszegényebb és legteremtelenebb része Ruméliának. Konstantinápoly arra lenne kárhoztatva, hogy a két oldalról rá nehezéendő szorítástól megfulladjon és Szalonikinak is rövid idő alatt el kellene vesztenie jólétét és alástülednie. Ellenben Kavala rövid idő alatt jelentékeny kereskedelmi és hadi tengerészet bősöjévé válhatnék. Menedék lehet az a Balti-tengből jövő orosz hajóraj számára is, s a Darnell elvesztének addigi jelentőségüket. Pedig Kavala e pillanatban csak egy nagyobb falu, mely a tengerig terjed és egy erdő által uraltatik.

A bolgárok nyíltan kezdik már mondogatni, hogy ők az orosz gyámságot nem fogják soká tűrni, inkább Ausztriához fognak vonzódni, melyalatt megtarthatnák nemzetiségüket.

A törökök még mindig nem adták föl minden reménységüket arra nézve, hogy a kongressus tán egy s más dolgot előnyükre fog megváltoztatni. S a bekövetkezendő eseményekhez költött reménnyel egy végső előfeszítést tesz Törökország, hogy hadseregét újja szervezhesse. Ujjonczok ezrenként soroztatnak a hadseregbe s begyakoroltatnak s mielőtt két hónap eltelik, nem számítva a visszatért török foglyokat, 120,000 jól begyakorolt katonája lesz Törökországnak. Mehemed Ali pasa, ki a felajánlott krétai kormányzói állást visszautasítá, a hadsereg vezérkari főnökévé és Rasid pasa (Strecker Gy-

kell! Igen hideg van arra, hogy így dolgozzunk érette.

Már csaknem egészen elveszítettem őket szem elől, még pedig megvallom nagy sajnálkozásomra. mert valami rokonszenves és vonzó volt reám nézve e szép leánykák zajos vidámsága s élénk mozdulataiban, midőn az egyik hirtelen megállva, felkiáltott:

— Jól van! Elvesztettem az ő szalag csokrá, az ő hires kardcsokrá, melyet egy gombostűvel kapuchonomra akasztottam vol!

— Nohát akkor, szölt az idősebb, mást csinálunk. Szép kis munka lesz!

— Oh ezt ő maga csinálta volt! Azt állítja, hogy mi nem tudunk jó csokrokat készíteni; mintha oly nehéz dolog volna! tudom, hogy fog majd dörmögni.

— Ej hagyj őt dörmögni a dörmögőt! felelt a másik, s elkezdtek újból nevetni, ők sem tudják miért, kivéve azt, hogy szükségét érzék a jókedvnek és nevetésnek.

— Nézd csak, én látom hol van szalagesokorom! vagy is az ő szalagesokra! kiáltott fel az ifjabb lányka az árok felé szaladva; ott büszkélkednék a havon, oh mélyen szép piros!

A lányka kijött egész a terasse-szélig; de midőn éppen megakarta fogni a szalagot, melyet én azelőtt is nagyon jól láttam hogy ott van, újból nevetésben tört ki; egy hirtelen támadt könnyű szellő felkapta a piros csokrot, s az árok jegére éppén lábam elé tért le.

Én felemltem, hogy átnyujtsam a szép nevetőknek, ki csak most pillantva meg engem, olyan piros lett éppén, mint piros szalagesokra.

— Hogy kegyednek visszaadjam ezt, át kellene mennem a sáncz jegén; szabad-e ezt tennem?

la) a testőrtűzésrög főparancsnokává nevezetett. A tophanei arsenálban is lázas sietséggel dolgoznak.

A congressusra vonatkozólag a félhivatalos Wiener Abendpost a következőket írja: „Több részről megerősítik, hogy azon szándék forog fenn, hogy a tulajdonképeni conferentiát egy előconferentia fölé előzze meg, a melyben a hatalmak berlini képviselői vennének részt. Ezen congressus czélját illetőleg azonban eltérők a felfogások. Míg némely részről azt állítják, hogy az előconferentiának az európai tanácskozások összeülése iránt fennforgó nehézségeket kell eloszlatnia: másrésztől azt a szerény feladatot tulajdonítják neki, hogy megegyezést létesítsen az elnökség, a rangfokozatok stb. formális kérdéseiben. Egyszerűen fölösleges idővesztegetést akarnak ezzel megkímélni s lehetővé tenni, hogy a vezér-miniszterek azonnal beboacsátokzassanak az érdemleges kérdések tárgyalásába.”

Mi marad meg Törökországnak Európából. Ebből a következő tartományok maradnak meg: Rumelia 216 □ mértfölddel, 990,000 lakossal, mely számból circa 580 000 mohamedán.

Epirus, Thessalia és Macedonia maradványa 798 □ mértfölddel és 1,275,000 lakossal (236,000 mohamedán).

Albánia 992 □ mértfölddel és 1,690,000 lakossal (közel 1 millió mohamedán).

Boznia és Herzegovina 1160 □ mértfölddel; 1,200,000 lakossal, (570,000 mohamedán).

Kréta, 150 □ mértfölddel, 270,000 lakossal, (40,000 mohamedán, kik jórészt mindig török nemzetiségűek.)

Tehát a 9377 □ mértföldet tevő Balkán félszigetből, (Besszarábia nélkül, de beleszámítva Montenegrót), marad a portának 3300 □ mértföld, circa 5 1/2 millió lakossal, kik közt 2 1/2 millió moszlim van; de ezek közül alig 1 millió a török és cserkesz nemzetiségű, a többi görög és olasz eredetű.

A porta elveszti tehát lakosságának 2/3-át és területének is 2/3-át.

A Politische Correspondenz jelenti Londonból: Angliának a congressusban való részvételét illetőleg új fázis állott be, a mennyiben Anglia a Pétervárai intézett kategorikus követeléseinek föltétlen elfogadását vagy visszautasítását kívánta.

Bukarestből jelenti a Pol. Corr.: Az oroszok kórházat akartak építeni Galacz községében, és táviró vonalat vezetni keresztül román Besszarábián; a galaczi hatóság és a román kormány tiltakoztak ezek ellen.

— Nem, nem, ne tegye azt! felelt a gyermek, kinél mint látszott vele született határozottsága s önfejűsége gyorsan elnyomta a perczig tartó zavart; meg lehet veszélyes volna. Hát ha nem bírja meg a jég?

Hát csak ez a baj? válaszoltam. Kicsinyiség a kegyed szolgálataiban egy kis veszélynek tenni ki magam.

S bátran áthaladtam a sáncz jegén, mely egy kicsit ropogott alattam.

Midőn a lányka látta, hogy valóban lehetett némi veszélytől tartani, miután a sáncz széles és mély volt, újból nagyon elpirult, s pár lépcső-fokon lelépett, hogy előmbé jöjjön.

Most nem nevetett többé.

— Ej hát ott mi van? Mit csinálsz ott kicsikém? kérdé az elősiető idősb nővér, miközben meglepetve s kedvetlenül tekintett reám.

E fiatal hölgyen fölré ismerhetlenül látszott, hogy már tudja mi az okosság. Volt legalább is husz éves,

Láthatja kisasszony, szöltam felé fordulva, mialatt nővérenek pálczám hegyén átnyújtottam szalagesokrá, öntök birodalma határánál megálllok szépen s arra sem veszek bátorrágot magamnak, hogy a lépcső legalsó fokára is feltegyem lábamat.

Az ifjú hölgy azonnal látta, hogy jól nevelt emberrel van dolga, s egy szelid hájos mosolylyal köszönte meg előzékenységem.

A gyermek pedig élénken ragadta meg az oda nyújtott szalagot, s mondta, hogy ne álljak tovább a jegen.

Én lassu léptekkel visszatértem előbbi helyemre, s a parttól át még egyszer meghajoltam a két fiatal hölgy felé. Egész nyájassággal kiál-

Az osztrák delegatiból.

Bécs, márcz. 20. Napirendre a 60 milliós hitel megszavazása volt kitűzve. Schaup indokolja a többség véleményét. Sturm indokolja a kisebbségi véleményt s ezeket mondja: A hitel meg nem szavazása nehezebb, mint annak megszavazása: ki nem vehető mi célra szolgál ezen rendkívüli hitel, Magyarországban a háboru népszerű, itt azonban nem; egyik fél sem óhajta az occupatiót; a többség véleménye azonban mindkettőnek utat készít. A kellő pillanat az actióra már elmúlt, s a békepolitikának nincs szüksége a hitelre. Felesleges, hogy felpánczolózva induljunk a conferentiára; 60 millióval csak 400,000 katoná mozgósítása vihető keresztül, ez pedig nem elég. A pénzpiacz kiválóan megrendültnek, az alkotmányosság nagy kárt szenvedne. A hitel megszavazása vagy egy oly tündetés, a melytől senkiesem ijed meg, vagy egy dictatura, melytől önmagunk félünk. A kisebbség a miniszternek egy bianco utalványt és korlátlan meghatalmazást ad. A hitel megszavazása a reichsrath competenciájába vág, mely nemcsak a fedezetet adja a pénzre, hanem a vért is, az életet is (Helyeslés.)

Schöffel ellene szölt a hitelkövetelésnek; a 60 milliót, ha csakugyan komolyra fordul a dolog, kevésnek találja. Olaszország Triestrel leskelődik, Anglia megbízhatatlan szövetséges.

Coronini gr. a hitel mellett szölt; dicséri Andrássy politikáját, mint a visszatérést a régi osztrák hagyományokhoz.

Giskra a hitel ellen szölván, emlékeztet Ausztria pénzügyi bajaira; a hitel szerinte nem szükséges, mivel fenyegetés sehol sem látható. Mozgósítás veszélyes, mivel az további dolgokra vezethet. Emlékeztet a schleswig-holsteini háboru előjátékára s azon verssel végzi beszédét: Quidam delirant reges plectuntur achiui.

Walterskirchen b. nem akarja magára venni azt a felelősséget, hogy ily komoly pillanatban a kormány követelését elutasítsa. A hitel nem Oroszország, hanem a panszláv-socialista németellenes párt ellen van irányozva. (Tetszés.)

Plener azt véli, hogy az occupatióra a kellő pillanat elmúlt s bosszút és Herzegovinát egyszer mégis el kell foglalni, mivel egy Nagy-Szerbia veszély lenne a monarchiára. Ausztriának a compensatió politikáját kell tűzni, a szöle csak ilyenre szavazhatna meg hitelt.

A magyar királyi miniszterium rendelete,

több kir. elsőfolyamodású bíróság területkörének újabb meghatározása tárgyában.

A közigazgatási és törvénykezési területbeosztás között, az őszhang létrehozása végett, és czélszerűségi szempontokból, az 1871. évi XXXII. törvényczikk 1. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva, a kir. miniszterium rendeli:

tottak nekem köszönetet, s távozásuk közben hallottam, a mint a nagyobbik a kis leányhoz így szölt:

— „Ha ő ezt látja, megszökött volna.”

— „Fussunk innét gyorsan! felelt a kisebbike, miközben üde, ezüst csengetőy hangjához hasonló nevetést hallatá ismét.”

Megfogták egymás kezét, s elkezdtek szaladni a kastély felé.

Midőn eltűntek látkörömből, én is visszafelé indultam, s kis kalandom felett mely gondolatokba merülve. értem el a Valuba-pár szörény lakát.

A vacsora már készen várt. Ha maga a nagy mogul lettem volna, sem vendégülhettek volna meg gazdagabban. Azt hittem a Voluba aszszony-kis majorháznak összes szárnys népesége áldozott esett e vendégségnek. Nem is lett volna szép tölem szemrehányásokat tenni nekik e pazarlás miatt, látva azon leplezetlen örömet, melylyel kínálgattak s szolgáltak nekem e jó emberek.

Azt kívántam, hogy üljenek ők is velem együtt az asztalhoz, valamint Voluba asszony anyja, az öreg Peirecote-né, ki még jó erőben levő nő volt, s sokat látszott arra tartani, hogy veje becsületének hű és gondos őrzője.

Nehéz harczot kelle kiállanom, hogy megmenntsem magam a gyomor megterheléstől, mert derék vetürőmön a megfulladásig igyekezett telelőnni ételleivel. Mihelyt sikerült néhány pernyi szünetet kieszközölöm, arra használtam fel, hogy tudakozódttam házi gazdáimtól, a kastély és annak lakói felől.

(Folyt. köv.)

1. §.

A beszerzői törvényszék kerületében:

a) Az óradnai kir. járásbírósg területéből: Rágla, Románbudak, Kis-Sajó, Monor és Gledény községek, a beszerzői járásbírósg területéhez csatoltatnak.

b) A tekei kir. járásbírósg területe a beszerzői törvényszék kerületéből, a kolozsvári törvényszék kerületéhez csatoltatik, és annak területén, a marosvásárhelyi kir. járásbírósghoz tartozó: Batos, Dedrád, Kis-Fülpes, Kozmatelke, Szokol, Szent-András, Széplak és Tancs kolozsmegyei községekkel egészítetté: az ekké megnagyobbitott tekei járásbírósg, az 1871. évi XXXI. törvény-cikk 24-ik § ának intézkedési alapján, a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett, telekkönyvi ügyekben bírói hatósággal felruházatik.

2. §.

A déési törvényszék kerületében:

a) A hidalmási kir. járásbírósg területéhez tartozó: Alsó-Kékes-Nyárló, Magyar-Egry, Csömör, Vaskapu, Felső-Kékes-Nyárló, Pósa, Ördögkút, Szentpéterfalva, Pusztarajtoloz, Bódgya, Meszes-Szent-György, Vármező, Fel-Egry, Kettősfarkas, Balázsháza, Galgó, Tilkó, Örmöz, Borzova, Farkasmező, Somró-Ujfalú, Romlót, Galponya, Rákos és Kendermező, szilágymezzei községek, a zilahi kir. járásbírósg területéhez csatoltatván, a hidalmási kir. járásbírósg területének azon részével, melyet kolozsmegyei községek képeznek, a kolozsvári törvényszék kerületéhez csatoltatik.

b) A pánczélesei és széki kir. járásbírósgok területéhez tartozó kolozsmegyei községek, a kolozsvári törvényszék kerületéhez csatoltatnak.

c) A pánczélesei és széki járásbírósgok 1878. évi június hó végével megszűnnek, és helyükbe 1878. évi július 1-től kezdve Csáki-Gorbón és Kékesen állítatnak fel kir. járásbírósgok.

A csáki-gorbói járásbírósg területe áll, a csáki-gorbói közigazgatási járásához tartozó: Alparát, Alsó-Csobánka, Alsó-Hagymás, Antos, Bezdéd, Bujdos, Csáka (Csúránytelek), Csernek, Felső-Csobánka, Gyurkapataka, Hosszmező, Kis-Kristoloz, Klicz, Kolozna, Muncsell (Szurduki) Nagy-Kristoloz, Nagy-Lőzna, N.-Mező, Oláh-Vásárhely, Oszvaly, Pusztajfalu, Salamon, Seménye, Szalona, Szurdok, Pálosfalva, Tormapatak, Tóthszállás, Veczke és Zálha községekből, melyek jelenleg a déési kir. járásbírósg területéhez; — továbbá: Fűzes, Fűzes-Szent-Péter, Kcmlos-Ujfalú és Vajdaháza községekből, melyek a hidalmási, — végül Csáki-Gorbó, Kalocsa, Kecskaháza, Pánczélesei, Paptelke, Réceze-Keresztur, Szent-Katolna-Doma, Szótelke és Völgy községekből, melyek a Pánczélesei járásbírósghoz tartoznak.

A kékesi kir. járásbírósg területe kiterjed a kékesi közigazgatási szolgabírói egész járásra vagyis Andt-Dellő, Aranyos-Szent-Miklós, Dorozs (Magyar) Bátor, Bódón, Csaba, Császári, Czege, Czepte, Csaba-Ujfalú, Enes, (Szász) Göcz, Kékes, Kéthely, Kis-Deveser, Köke, Mohaj, N.-Deveser, Oláh-Vásárhely, Szász-Máté, Szász-Móricz, Szász-Ujfalú, Szász-Ujós, Székanyerű Szent-Márton, Szombattelke, Vasas-szent-Iván, Veresegyháza és Vicsa községekre, melyek jelenleg a szamosújvári kir. járásbírósg területéhez, — továbbá: Bód községre, mely a bethleni kir. járásbírósg területéhez, — és Buza, Feketelek, Kapor, Mányik, Meleg-Földvár, Noszój, Pulyon, Szász-Zsombor, Szent-Egyed és Szent-Gothárd községekre, melyek a széki kir. járásbírósghoz tartoznak.

A csáki-gorbói kir. járásbírósg területén telekkönyvi ügyekben a bírói hatóságot a déési kir. törvényszék, a kékesi kir. járásbírósg területén, pedig, a szamosújvári kir. járásbírósg fogja gyakorolni.

d) A déési kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak a magyar-láposi kir. járásbírósg területéből: Emberfő, Hollómező és Horgospatak (Strimba), és a bethleni kir. járásbírósg területéből: Csicsó-Hagymás, Csicsó-Polyán és Felőr községek.

e) A szamosújvári járásbírósg területéhez csatoltatnak a pánczélesei kir. járásbírósg területéből: Alsó-Tőök, Doboka, Esztény, Felső-Tőök, Igrice, Kendi-Kőna, Lozsárd, Magyar-Derzse, Magyar-Köblös, Mór, Pnok, Poklostelke, Szarvaskend, Tótfalu és Tötör községe; — továbbá a széki kir. járásbírósg területéből: Szék r. t. város és Szekulaj község, — a déési kir. járásbírósg területéből: Néma, Szilágyi, és Szükerék községek.

f) A magyar-láposi kir. járásbírósg területéből: Borleása, Felső-Ilosva és Felső-Egres (Kőfark) községek a bethleni kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak.

3. §.

A kolozsvári kir. törvényszék kerületében:

a) A hidalmási kir. járásbírósg (l. 2. §. a) pont) területéhez csatoltatnak a bánffyuhyadi kir. járásbírósg területéből: Berese, Nyercze, M. H.-Zsombor, Középlak, N.-Almás, Eutot, Tamásfalva, N.-Petri, K.-Petri, Kőkenyes, Nyires-Czold, Pótelke, Áabony, Lapupatak, Dank, Forgácskut, Á-Köblös, Vástartelke és Árgyas; továbbá a pánczélesei kir. járásbírósg területéből (l. 2. §. b) p. N.-Esküllő, K.-Esküllő Ördög-Keresztur, — és a kolozsvári kir. járásbírósg területéből: T.-sant-Király község.

b) A bánffyuhyadi kir. járásbírósgnak te-

lekkönyvi ügyekben bírói hatásköre kiterjesztetik a hidalmási kir. járásbírósg területére.

c) Ugyancsak a bánffyuhyadi kir. járásbírósg területében levő: Kása-Patak és Rajtoloz, szilágymegyei községek átsatoltatnak a zilahi kir. tsvék kerületében a zilahi kir. járásbírósg területéhez.

d) A kolozsi kir. járásbírósg 1878. évi március hó végével megszűnik és területéből: Páta, Dezmér, Boós, Győrfa, M.-Ór, P.-Szent-Miklós, Apahida, Kara, Kolozs és Korpád községek a kolozsvári, — a többi, u. m. Aranykut, Alsó-Szovát, Felső-Szovát, M.-Szopor, M.-Kaján, N.-Zsuk, F.-Zsuk, A.-Zsuk, Köteland, Baró és Visa községek pedig a mócsi kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak.

e) A kolozsvári kir. járásbírósg 1878. évi jun. hó végével megszűnik, és helyébe Kolozsvárott székhellyel 1870. évi jul. hó 1-től kezdve Kolozsvár városi és Kolozsvár vidéki járásbírósgok állítatnak fel.

A Kolozsvár városi járásbírósg területéhez Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága és Felek község; — a Kolozsvár vidéki királyi járásbírósg területéhez pedig azon többi község tartozand, melyek a kolozsvári királyi járásbírósg területét képezik, melyek továbbá a pánczélesei és széki járásbírósgok területéből (l. 2. §. p. b.) a kolozsvári kir. törvényszék kerületéhez csatoltatnak, és a hidalmási kir. járásbírósg területébe nem osztattak, u. m. M.-Fodorháza, Solyomkő, Babucz, Kovács, Szt.-Márton-Macskás, Bádóg, Kide, Gyula, Csomofálya, H.-Maczkás, M.-Ujfalú, Borsá és Választ, s illetve Bonczahida, községek, — végre (l. 3. §. a. p.) — Ajton valamint Ród kolozsmegyei községek, melyek a tordai kir. törvényszék területéből átsatoltatnak.

4. §.

A marosvásárhelyi kir. törvényszék kerületéből, a dícső-szent-mártoni kir. járásbírósg területe az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületéhez, és pedig aként csatoltatik: hogy a járásbírósg területéből: Balavásár, Egrestő, Gogány, Gogányváralja, Kis-Kend, Nagy-Kend, Korod, Kóroszent-Márton és Oláh (Vámos) Udvarhely községek az erzsébetvárosi kir. járásbírósg kerületébe osztatnak be.

5. §.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében:

a) Bogács, Körös és Darlócz kis-küküllőmegyei községek, a medgyesi kir. járásbírósg területéből, az erzsébetvárosi kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak.

b) A bolkási kir. járásbírósg 1878. évi június hó 30-ával megszűnik, és helyébe 1878. évi július hó 1-ével Hosszu-Aszón állítatik fel járásbírósg.

A hosszú-aszói kir. járásbírósg területe a medgyesi kir. járásbírósg területéből: Felső-Bajom, K.-Ekemező és N.-Ekemező községekkel egészítettik ki.

A hosszú-aszói kir. járásbírósg területén telekkönyvi ügyekben a bírói hatóságot, a medgyesi kir. járásbírósg fogja gyakorolni.

c) Wölcz, Póstelke és Balázstelke községek a medgyesi kir. járásbírósg területéből, a dícső-szent-mártoni kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak.

d) A nagy-sinki kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak, a segésvári kir. járásbírósg területéből: Néthusz és a nagy-szebeni kir. törvényszék kerületében levő ujejházi kir. járásbírósg területéből: Szent-Ágota, és Werd n.-küküllőmegyei községek.

e) A kőhalmi kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak, a brassói kir. törvényszék kerületében levő fogarasi kir. járásbírósgtól: Halmagy és Sóna, — a kézdívásárhelyi kir. törvényszék kerületében levő baróti kir. járásbírósgtól: Ágostonfalva és Ürmös nagy-küküllőmegyei községek, valamint a segésvári kir. járásbírósg területéből: Réten, Czelná (Wösztling), Szász-Buda és Rádós községek.

f) Az erzsébetvárosi kir. járásbírósg területén levő: Almakerék, Földszin, Keresd, Rudály, Besz-Ujfalú és Wáldhid nagy-küküllőmegyei községek; továbbá a székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületében levő székelykeresztúri kir. járásbírósg kerületéből: Sárd és Ó-Zsákd kis-küküllőmegyei községek az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében, a segésvári kir. járásbírósg területéhez csatoltatnak.

6. §.

A gyulafehérvári kir. törvényszék kerületéből:

a) Az algyógyi és szászvárosi kir. járásbírósgok, melyeknek területeit a gyulafehérvári kir. járásbírósghoz csatolt: Tartaria és Csóra, alsó-fehérmegyei községek kivételével, hunyadmegyei községek képezik, a dévai kir. törvényszék kerületébe csatoltatnak.

b) A nagyszebeni kir. törvényszék kerületében levő erzsébesi kir. járásbírósgtól: Kútfa alsó-fehérmegyei község, a gyulafehérvári kir. járásbírósghoz csatoltatik.

7. §.

A kézdívásárhelyi kir. törvényszék kerületében:

a) A baróti kir. járásbírósg területéhez tartozó Udvarhely megyei községek, a székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületéhez csatoltatnak.

b) A baróti kir. járásbírósg 1878. évi június hó 30-ával megszűnik, és helyébe 1878. évi

július hó 1-étől kezdve Nagy-Ajtán állítatik fel járásbírósg, melynek területét az udvarhelymegyei községek kivételével, a voltbaróti kir. járásbírósg területéhez tartozott, és a sepsi-szent-györgyi kir. járásbírósg területéből átsatolt: Arapatak (Előpatak nagyobb része) Erősd és Hidvég (Lüget, Nyáropatak és Előpatak kisebb része) községek képezendik.

8. §.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületében:

a) A parajdi kir. járásbírósg 1878. évi jun. hó végével megszűnik, és területéből: Atyha, Korond, Parajd és Alsó valamint Felső-Sófalva, továbbá: Dózsfalva, Dobó, Magyaros, Bácsfalva és Vágás székelykeresztúri kir. járásbírósghoz tartozó községek a székelyudvarhelyi: — a parajdi kir. járásbírósg többi községei pedig, u. m. Cseháltalva, Etéd, Nagy-Laka, Kőrispatak, Kúsmód, Martonos, Rava, Siklód, Szolokma, Székelyszállás, Szent-Demeter, Tarcsafalva, Tordáltalva, Veczke és Váralja-Firtos, továbbá a székelyudvarhelyi járásbírósg területéből Benczéd és Szent-Mihály s az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében a segésvári kir. járásbírósghoz tartozó Erked, Felek (Magyar) és Szedesjes-Udvarhely megyei községek a székelykeresztúri kir. járásbírósghoz csatoltatnak.

b) Oklánd 1878. évi jul. hó 1-től kezdve kir. járásbírósg állítatik fel, s annak területéből a következő községek fogják képezni: a kézdívásárhelyi kir. törvényszék kerületében levő baróti kir. járásbírósg területéből, a székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületébe átsatolt (l. 7. §. a) pont) Kis-Bacson, Bardocz, Bibarczfalva, Füle, M.-Hermány, Olasztelek, Felső-Rákos, Száldobos és Vargyas; továbbá az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében levő segésvári kir. járásbírósg területéből: Bene, és ugyancsak az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében levő kőhalmi kir. járásbírósg területéből: Darocz és Zsombor, valamint a székelykeresztúri kir. járásbírósg területéből Darzs és Muzsna, és végül a székelyudvarhelyi kir. járásbírósg területéből: A básfalva, Ábrahámfalva, Almás-Homoród, Bágy, Dálya, Ége, Gyepes, Jánosfalva, Jászfalva, Kányád, Karácsonfalva, Keményfalva, (Homoród) Kőnes, Lokod, Lővete, Miklósfalva Oklánd, Petek, Recsenyéd, Remete-Szent-Pál, Homoród, Szent-Péter, Szent-Márton, Szent-László, Sándorfalva, Telekfalva, Ujfalva-Homoród és Városfalva átsatolt udvarhelymegyei községek.

Kelt Budapesten, 1878. évi március hó 2-án.

Tisza Kálmán, s. k.

Percezel Béla, s. k.

BELFÖLD.

(A petresi zenekar hangversenye Besztercezen.)

Beszterce 1878 mártius 20-án.

T. Szerkesztő ur! A petresi zenekar folyó hó 19-én a város vendéglője táncstermében hangversenyt rendezett. Mielőtt a hangverseny részleteire áttérnénk, a zenekar összeállítását kívánom röviden előrebocsátani.

A Besztercétől egy óra távolságra fekvő Petres (Petersdorf) községi szász nemzetiségű lakossága 900-ra tehető. A zenekar tagjait „Turner” elnevezése alatt ottoani földesurak képezik, a mint ily zenekarok Erdély szász-vidéki több községeiben is előfordulnak. A petresi zenekar tulajdonképpen keletkezése régebb időre vezethető vissza; ujabban azonban ottani tanító és karmester Krauss János ur vezetése alatt 1870-ben szervezkedett. A zenekar 29 tagból áll, és egy év előtt a tagok saját költségükön látták el magukat új hangszerekkel és hangjegyekkel.

És most a hangverseny részleteiről.

A zenekar a kitűzött napon, a délutáni órákban, egy csinos indulót játsza, katonás ’rendben vonult be a városba, a mely induló valóban becsületére vált volna egy jól rendezett katonai zenekarnak is. A zeneestély műsorozatában foglalt darabok mindeknikének eljátszását viharos taps és a minden várakozást túlhaladó meglepetés nyilvánítása követte, s pár darabot ismételnők is kellett. Műértők a darabok correct és érzéstelen előadása felett a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak, a kevésbbé műértők pedig teljesen el voltak ragadtatva a zenekar képessége felett, s méltán, mert a nehéz munkákat teljesítő, darabozó ülözött egyszerű földműves a vadászskűrt, fuvala és más hangszerekből oly érzéstelen és szabatos magánadalokat csalt ki, a melyek a legszigorubb bírálatot is képesek kiállani.

A szepmüvészetek iránti ily mérvű fogékonyság a társadalom ezen rétegében valóban ritka és bámulatos, és ezért dicséretet érdemlő is.

Sajnálattal emelendő végre ki, hogy ezen a maga nemében ritka, és jeles zenekar azon törekvése, hogy beszerzett hangszereinek költségeit az estélyi bevételéből legalább részben fedezhesse, a közönség részvétlensége miatt már másod ízben szenvedett hajótörést.

— W. r. —

Gr. Eszterházy Kálmán

elnöki beszéde

az erd. muzeum-egylet márcz. 20-iki közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Midőn először teljesitem közgyűlésen az elnöki tisztem nem érdemelt kitüntetés következtében, kell, hogy kegyeletesen felidézzem emléket az egylet mindenkép első elnökének, annak,

ki a muzeumnak nemcsak lételemre folyt bé ki-pótolhatlanul, hanem elnöki székeének dísz is kölcsönzött igaz hazafiságának tündöklő fényével, és szellemének hátrahagyott nyomdokait követhetni bárki is szerencsésnek tarthatja: törekvéseinek tárgya az édes haza, eszköze a nemzet művelődése lévén.

A felidézett emlék hasonl át tisztelt közgyűlés, midőn a boldogult igróf Mikó Imre által oly hön szeretett és ápolat egyletünk ügyei felett tanácskoztunk; abból merítsünk erőt a munkára, a küzdelemre, ha hazánk és nemzetünk borus jövője még a létel iránt is kétséget támasztana.

A muzeum egylet haladásának irányát is jelölve találjuk elhunyt elnökének közgyűlési megnyitói beszédeiben; ő a muzeumot a szellem élektamrájának, élő tudomány-örökségnek tekinté, és kezesség volt néki a nemzet erkölcsi sulya, lelki képességei, multja, nemzeti önérzete, hogy hivatását felfogva, ezer éves életfájának megvagdalt ágai helyett oly izmos ágakat bajt, melyek nemzeti életét új száradokra biztosítják, e nagy és távol célhoz az utnak a tudományt, eszközöknek a tudományos intézeteket tartván.

Rajtunk a sor tehát a lételt alapon a kimutatott irányba haladva, a kívánatok valósisághoz kitartó buzgalommal, lankadatlan munkássággal járulni, hogy teljesülhessen az egylet alapítóinak az a célja is, mely az egyletet tudományos testületé kívánta alakítani. A végre indítványozza a tisztelt közgyűlésnek az igazgató választmány az egyleti szakosztályok megújított szervezését, evvel kívánván a tudomány magas érdekeihez mértén idővs tevékenységre tért nyitni, módot nyujtani. Ez által az egylet szellemi tevékenységének emelésére messze kiható lépést tesz, remélvén, hogy akarat és tehetség, buzgóság és ügyesség, erejéhez mértén nyujtott anyagi segélyvel, nem csak tanúbizonyságot teend az egylet virágzó létéről, hanem körébe fogja vonni az újabb nemzedéket is, mely kell, hogy egykoron az örökséget átvegye, mely kell, hogy igazolja a jövőről alkotott hitet, hiszen a nemzetek a lételért való küzdelemben a szellemi téren nyerhetik csak az eszközöket, melyekkel azt az anyagin kivihatták.

A szakosztályok munkásságukkal mily nagy kört fognak felölelni, az az azokban résztvevőktől függ, de kívánatos, hogy a művelés alá vett tér felosztásában egy bizonyos arány meglegyen; a tudomány minden ága nyerjen erős és számos képviselőt, mert a hazai művelődés érdekében, egyik mint másik szükséges: történelemből nyerünk bölcsességet, lelkesedést; természettudományból mélységet és éleleműséget, és az erdélyi részek művelődés történetében egyletünk működése csak egy hagyhat idővs tartós nyomokat, ha a meglevő erőket egyesíti jobban és akaratban, érdekekben és munkásságban.

Az igazgató választmány jelentéséből fog értesülni a tisztelt közgyűlés a mult évben általa véghezvittekről, és a teendő más jelentésekről meggyőződhetik az egylet vagyona állásáról és a muzeumi könyvtár és gyűjtemények gyarapodása és állapotáról, ezek az illetők részéről szakadatlan gondozás és a még el nem hamvadt anyagi és szellemi részvétel által, előhaladást mindég mutatnak, és ez mindnyájunkra nézve, kik az egylethez tartunk, bizonyára megnyugtató.

Fogadják a tisztelt közgyűlés hazafias üdvözlömet azon kívánnatom kifejezése mellett, hogy a jövő hozza meg mindazt, mit az erdélyi muzeum-egylet folytonos virágzására nézve kívánatosnak tartunk.

A közgyűlést ezennel megnyitottunk nyilvánítom.

Titkári jelentés

az erd. muzeum-egylet márcz. 20-iki közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Ha az igazgató választmány egy egész évi működéséről nem terjeszt a t. közgyűlés eleibe valami nagyon hosszú és tartalomduis jelentést, ennek két oka van. Egyfelől régi szokás szentesítette elvet követve, a valódi tényleges működés említésre méltó oldalairól, a mennyiben a pénkezelés és a gyűjtemények szaporítására és rendezésére vonatkozó intézkedések körébe tartoznak, külön jelentéseket terjesztnek a pénztárnok és az illető gyűjtemények őrei a t. közgyűlés eleibe, másfelől ügyeink elintézése csaknem huszévi gyakorlat által tökéletesen tisztázott szabályaink és utasításaink értelmében oly rendszeresen foly, hogy szorosán véve az igazgató választmánynak rendszeren nem is kellene egyebet jelenteni, mint hogy a lefolyt évben is hűségesen követte mindenben az alapszabályok és közgyűlési határozatok irányadó utasításait, a mint a t. közgyűlés asztalára letett ülési jegyzőkönyvek határozatról határozatra ki is mutatják.

Hiszen az igazgató választmánynak, mint ilyennek, egyletünk működésében manapcsupán ellenőrző szerep jut. A kezdeményezés a teendők egyes ágaiban természetesen azokat illeti, a kik tüzetesen foglalkoznak velők, és örömmel jelenthetik, hogy e tekintetben még soha se állott bé annak a szükségé, hogy az igazgató választmány maga ragadják a kezébe a kezdeményezést. Az egylet tisztviselői és azok az egyetemi tanár urak, a kik a muzeum gyűjteményeit kezelik, a legnagyobb elismerésre méltó szellemességgel és gondossággal azon vannak, hogy a hol javítani, bővíteni, újítani

kell, kellő idején terjesztsek arra vonatkozó javaslatokat az igazgató választmány eleibe, valamint hogy az igazgató választmány is mindig a legkedvesebb kötelességének tartotta, a legelőzékenyebb készséggel teljesíteni minden kívánnalmat, a mely az egylet és a muzeum javára és érdekében tudomására jutott, ha módjában volt.

Izz ellenőrző és igazgató működésében az igazgató választmány a közelebb elölt 1877-ik évben 13 rendes ülést tartott, a melyekről a felfelt jegyzőkönyvek 171 határozatot mutatnak ki, a melyek közül mint nem csupán folyó ügyekre vonatkozó, a következők érdemelnék külön felémítést.

A januarius 13-kán tartott ülés 5. számú határozata.

A muzeum-egylet tudvalevőleg főképpen a ma már csak mint Magyarország erdélyi részei szereplő volt Erdélyország tüzetes ismertetését tette tudományos működésének céljává. E honismertetés vezérlet gyűjteményeink beszerzésében és gyarapításában, erre vonatkozott az egylet irodalmi munkássága is, még pedig közismerést kivívott sikerrel, ha működésünk abból a szempontból itéljük meg, a melyre a tiszta tudományosság helyezkedik, a mikor törekvései egyedül végezéjűl csupán a tévedések eloszlását, az igazság kiderítését, az ismeret és tudás terjesztését és gyarapítását, szóval a szellemek felvilágosítását tűzte ki. Ha e szempontból indulunk ki, természetesen nem akadhat előnkbe kérdés az emberi ismeretek bármely ágában, nem juthat érzékelésünk körébe tárgy akár a természetben akár az emberi munkásság terményei közt, a mely érdekünkön kívül eshetnek, a melyet figyelmen kívül hagyhatnánk. Mindent meg kell vizsgálnunk, mindennel meg kell ismerkednünk; lesz-e nekünk vagy másnak valami számba vehető haszna abból, a mit mivelünk, nem jó kérdésbe.

Am a „nisi utile est quod facimus” főelv mindazonáltal méltányos követeléssel lép fel. Hogy működésünk megkezdhesse, folytatassuk, egy ország segélyét vettük igénybe, céljaink elérhetőségére segítségül hívtuk országosra a hazafiak anyagi áldozatkészségét; méltán követeli tehát az ország tőlünk, hogy lássa valami közvetlen, anyagi hasznát is működésünknek.

E követelés méltányos voltát elismerve határozta el az igazgató választmány, hogy tudományos gyűjteményei mellett állít be egy gyakorlati irányú külön gyűjteményt azokból az anyagokból, a melyeket Erdély földje nyujt az iparnak és művészetnek feldolgozásra, még pedig egyelőre a legfontosabbakon kezdve egybegyűjti az ipar és művészet céljaira felhasználható áradékokat. Tartozunk az alkalmmal annak is fentartani az emléket, hogy e gyűjtemény eszméje gróf Schweinitz Gyulától származik.

A jellemzet gyűjtemény alapítására az első lépések megtörténtek, és ha ez idő szerint kevés is, de már van eredménye. Nagy vállalatba fogtunk ezzel. Végzélünk, a melyet magunk eleibe tűztünk, az, hogy e gyűjteményben ne csak azt láthassunk mindenki, hogy miféle átalag anyagokból kinálkozik Erdély földje az iparnak; hanem azt is, hogy az illető anyag melyik vidéken, mily helyen, mekkora mennyiségben található, mily munkabérekre, életheti viszonyokra, közlekedési eszközre kell és lehet számítani annak, a ki az illető anyagot valamely iparvállalat alapjául akarja felhasználni, és végre, a mennyire csak lehetséges, mutatványt azoknak a készítményeknek is, a melyeknek az illető áradék anyaga lehet.

Egy más igen fontos határozata az igazgató választmánynak ma mint indítvány fog a tisztelt közgyűlés eleibe kerülni.

Még igen élénk emlékeztetésben lehet az egylet t. tagjainak, hogy a muzeum-egylet, az alapszabályai 43 és 45 §§-kei rendelkezéseinek megfelelően akarván, a maga kebelében két szakosztályt alakított, hogy e szakosztályok gyűléseket tartottak, nyilvános felolvasásokat rendeztek, és működésük eredményeit az akkorfolyamatban volt évkönyvekben közzé is tették. Ez így folyt egészen 1872-ig. Ekkor új korszak kezdődött a muzeum-egyletre nézve a kolozsvári kir. tud. egyetem alapítása által. A kormány által akkor kötött szerződés, a mely a muzeum gyűjteményeinek állandó helyiséget, az egyletnek pénzbeli segélyt, sőt a természettudományi gyűjteményeknek örökül kiváló szakfűriakat szerzett, mélyre ható befolyással volt az egylet életére. Kilátás nyílt, hogy anyagi tudományos munkaerő, a mennyit az egyetem Kolozsvárra gyűjtött, ha helyhezkezik a muzeum-egylet által már előkészített talajba, itt, a muzeum-egylet kebelében, oly pezsdülő tudományos élet fog megindulni, hogy a haza büszke fog lehetni az ujjonnan teremtet tudomány-egyletem székhelyére, mint a tudományos teremtes ragyogó gyűpontjára.

Önkéntlenül ötlenek az embernek eszébe a költő szavai:

„Es wär’ zu schön gewesen, es hat nicht sollen sein!”

Ki, mi volt az oka, hogy nem történt így? Mindnyájan és senki; ezer körülmény, tehát egy se! Ha lehetne is, most már késő volna az okokat és okozatokat keresni. De számolnunk kell a ténnyel, hogy a muzeumi szakosztályok, mintegy várakozó állásba helyezkedvén megszűntek működni és gyűlésezni, és ez alatt a muzeum-egyletben kívül megalakult a kolozsvári orvos-természettudományi társulat, a mely csak hamar igen élénk és figyelemre méltó tudományos működést fejtett ki.

Éppen sikeres volta tudományos működésének tehette figyelmessé az orvos-természettudományi társulatot arra, hogy nem vagyunk oly sokan és nem vagyunk oly gazdagok, hogy még az ugyanazon uton ugyanazon célra törekvők is, külön csoportokra válhassanak. Elhatározta tehát, hogy e kezdeti sikerei biztosítása és rendszeres továbbfejlesztése céljából szövetséget ajánl a muzeum-egyletnek.

Az igazgató-választmány, a mint illik, a lehető előzékenységgel fogadta a tett ajánlatot, megkezdődött az eszmecsere a közreműködés mikéntjéről, és eredménye lett az a javaslat, a melyet ma az igazgató-választmány e tárgyban fog a t. közgyűlés eleibe terjesztetni.

A mi a lefolyt év működéséből még e jelentés keretébe tartozik, már nagyon röviden mondható el.

A muzeum a múlt évben három tárlaton vett részt. Előbb földtani gyűjteményünk tárgyaiból egy kiválóan érdekes sorozat lett bemutatva a Bécsből Budapestre lerándult német geológusok; másodszor a kolozsvári jótékony négyzetföldtani múlt év decemberében rendezett iparművelő-társulat vett részt az egyet részt kiállítványokkal, részint azzal, hogy tisztviselőinek a jótékony cél iránti tekintetből megengedte a rendezésben való közreműködést és a muzeumi gyűjtemények szekrényjeinek felhasználását; végre igen szép kiállítványokat küldöttünk fel a párisi világtárlatra.

Minden egyéb igazgatási folyó ügyek elintézése volt.

Nem szabad azonban itt megfeledkeznünk az egyleti működés azon ágáról, a mely semmi külön jelentés tárgya nem lehetvén, itt kell, hogy lelje helyét. Értjük az irodalmi működést.

Az egyet kiadványaiából a múlt 1877 évben 23 nyomtatott iv jelent meg, a melyből 11 iv esik az „Erdélyi Muzeum”-ra, 12 az évkönyvre.

A ki e kiadványokat csak némi figyelemre méltatta, lehetetlen volt észre nem vennie, hogy tartalmuk tulnyomólag, csaknem mondhatni kirekesztőleg természettudományi; a történelmi elem és éppen ugy a nyelvészeti és szépirodalmilag szerepel. Ismét csak egy tényre utalunk, a melyhez nem kötünk semmi magyarázatot, semmi elmélkedést. Vannak dolgok, a melyek elég világosan beszélnek magokban, csak az nem érti, a ki nem akarja érteni. Annak pedig mi is hiába beszélünk.

Tizenkilenc éve, hogy egyelőtt megalka-uit, tizenöze, hogy megkezdte működését, hatodik éve, hogy a tudomány-egyetem megnyílása új befolyások hatásának tette ki. Még él az egyet, még működik; alkotás, a muzeum, gyűjteményeiben évről-évre szépen gyarapodik, mennyiségileg és minőségileg növekszik és erősül; de fájdalom, nem ugy az egyet maga, és ma ismét visszajelent a muzeum egy letett évre, méltó fájdalommal számoljuk meg, hány tagját vesztettük el az évben egyetünknek, és igazolt borzalommal látjuk, mily ijesztőleg emelkedik az arány évenkénti veszteséinkben. Gr. Béli György, dr. Ince István, Matskási Pál, Nagy Elek igazgató tagok, gr. Kornis Gábor, Schütz János, Wagner Frigyes, Zsigmond Elek alapító tagok azok, a kiknek elhunytát kellett bejegyeznünk névsorunkba 1877-ben.

Mily könnyen mond el az ember nyolcz nevet, és még is mennyi fájdalom fűződik e nevek említéséhez, mekkora veszteséget jelez e nyolcz név, kivált nekünk, a kik folyást érezzük, hogy apad a számunk, és nincs, a ki a leléptettek helyére vágyakozzék. És mégis, a közt a fájdalom közt, a melylyel a boldogultak nevei eleibe oda jegyezzük a gyászos jelentésű fekete keresztet, biztat minket az az erős hit, hogy a muzeum-egyletnek élnie kell, élnie kell még sokáig, mert még nem fejezte be munkáját, nem teljesítette még teljesen hivatását, nem vált még feleslegessé. Nehez idők járnak, és óva intenek, hogy ne hanyagoljuk el azt a kis hajlékot, a melyet nehéz időkben emelt a nemzet mehelyől azoknak a törekvéseknek, a melyeket ma örömmel látunk diadalmasodni. Nem szabad óhajtaunk, és nem is óhajtnak, hogy e törekvések ismét menhelyre szorulanak: de a meddig tenger lesz és légkörny, addig viharok is lesznek és szélvisek, addig mindig lesznek hajók, a melyek veszélyben forognak — tartunk tehát fenn a kikötőket és a világító tornyokat, mert nem tudjuk, nem fogunk-e magunk evezni azokban a veszélyben forgó hajókban.

És most t. közgyűlés, átgondolom a szót tisztelt tisztársaimnak, hogy kiki magáért adjon számot múlt évi sáfárkodásáról.

Findly.

94-ik közlemény az árvaházra történt adakozásokról.

Ajánldékok.

Hegedűs Istvánné 1 frtos tallér, Meskó Antalné örökösei anyjuk hagyatékából 5 frt, Maschin Antalné 2 frt, Herczeg Lajos 2 frt, M. Szabó Lajos 10 frt, A helybeli helyőrség őrmesterei által a „Pannonia” szállodában febr. 20-án rendezett tánczelelőből fennmaradt jövedelem 20 frt 37 kr, Holdampf Gerő egy drb 100 frt értékű „torna-vivoda” részvény-papír. Ajánldékok háztartási cikkekben. Br. Kemény Istvánné névnapján 40 kalácsot, Gyarmathi Miklósné 82 sósopercet, Vikol Jánosné 100 drb kis kiflit, br. Kemény Istvánné 42 sósopercet, Gábor Antalné 1 vég házi vásznat.

Fogadják a nemes szívű adakozók „az árvák nevében” hálás köszönetünket.

Kolozsvárt, 1878. márcz. hó 21-dikén.

Br. Bornemisza Ignáczné, elnök.

Szász Domokosné, titkár.

A hazafiságnak!

Az erdélyi házi-ipar- és iparfejlesztő egyesület pártoló tagjainak beiratkoztak:

10. Filker Elek, 11 dr. Hógyes Endre, 12. Sárkány Ferenc, 13. Csákány István, 14. Márkovics Antal, 15. Maczedonffy P. Vincze, 16. Boér Sándor, 17. Geréb Márton. 18. Szenkovich Márton 19. Szász Gerő, 20. dr. Koch Antal, 21. Fazakas József.

Pártoló tagsági díj 6 évi kötelezettséggel évenként 2 frt. Alapító tagsági díj 50 frt.

Az aláírási iv szerkesztőségünkben is ki van téve. **Aláíráskor vidékről is elfogadjuk.** A tagsági díj utólagosan kiküldött pénztári nyugtára fizetettik le.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. március 22.

A közelgő új évnegyed alkalmából tisztelettel kéri kiadói hivatalunk a „Kelet” olvasóit, hogy az előfizetési pénzeket idején beküldeni sziveskedjenek, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk.

Szerkesztőségünk sem költséget, sem fáradságot nem kímél, hogy lapunk tartalmában s az értesülések gyorsaságában a fővárosi nagy lapokkal is kiállja a versenyt. **Kitűnő rendes munkatársaink nagy száma bel- és külföldön** eddig is bizottságot szolgáltatott a törekvésünk komolyságáról, a jövőt illetőleg csupán azt említi meg, hogy a világ nagy culturalis versenyéről Párizsban Gamau Vilmos és báró d'Arny Sándor lesznek kiállítási levelezők s hogy a keleti háború új fordulata esetén, a legmegbízhatóbb harszteri levelezőkről gondoskodunk.

A „KELET” előfizetési árai:

Egész évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek legezelszerűbben postautalvánnyal a kiadói hivatalba Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Ö felsége vallás- és közoktatásügyi magyar minisztere előterjesztésére, Lónhart Ferenc erdélyi székeskapitány nagyprepost, salomoni címzetes apátot és Pápa Ö Szentsege házi főpapját, Scardonio címz. püspökké díjmentesen kinevezték.

Színházi hírek. E. Kovács Gyula csak ózkor foglalja el helyét a budapesti nemzeti színházban; addig a vidéken járóközözik vendégszerepelni. Az igazgatóság jól tenné, ha hozzánk is megnyerné őt egy pár vendégszámra, vagy a nyári időnyre szerződtenék. — Ditróiné jutalomjátékának f. hó 30-án az ő általa írott „Gyula és Györgyike” című egy felvonásos vígjáték, továbbá „Egy játszma piquet” és Két fájdalom” fognak színpadra lépni. — Az operai előadásokat, mint hírlak, máj ápril hóban megakarna szüntetni az igazgatóság, miután az operai előadásokat teljességgel nem látogatja a közönség. — Földényi B. Elát, ki néhány éven át a kolozsvári színház kedvelt bonvivanta volt, a bupesti nemzeti színház állandóan szerződött.

A holnapi előadásra felhívjuk a közönség figyelmét. VI. Henrik trilógiájának harmadik része kerül az alkalommal színpadra, mely III. Richard ifjúságát tünteti elő. A jutalmazandó (E. K. Gyuláné) Margit királynőt, ez impozáns alakot fogja személyesíteni, kiből a kor küzdelmei, reményei, vágyódásai mintegy élő symbolumban testesülnek meg. Ortlepp mottója szerint ez a „szenvélyű forró őrlőjének szomorújátéka”. Az „átközöndő” Margit jóismerőse közönségünknek már III-dik Richardból is remélhetőleg ez alkalommal is fel fogja kelteni az érdeket maga iránt.

A köztárgyhíd kérdését a legmeglehetőbben ajánljuk városi képviselőink figyelmébe. Az ügy a legközvetlenebbi közgyűlésen fog ismét tárgyalás és eldöntés alá kerülni, még pedig tudvalevőleg a töltött lesz névszerinti szavazás, hogy a köztárgyhíd fölépítési költségeire vételessé-e kölcsön a nyugdíjalapból megfelelő összeg, vagy sem? Ezt már egyszer a közgyűlés el is határozta, még pedig abszolút többséggel; de a miniszteriumban, megfoghatatlanul és tévesen oda magyarázták ezt a határozatot, mintha a város nyugdíjalapból nem kölcsön akarna venni e célra, hanem magának az alapnak a risicójára annak egy részét köztárgyhídba akarná befektetni, a miről pedig soha szó sem volt. A kik tehát első ízben megszavazták a nyugdíjalapból való kölcsönvételt: azok ezután is egészen nyugodt lelkiismerettel szavazhatnak rá, annyival is inkább, mert a nyugdíjalapot éppen semmi veszély se fenyegeti e kölcsönvétellel, a mennyiben, ha a köz-

vágóhíd nem hozná is be a remélt jövedelmet, — mely a kölcsön visszafizetésére fog fordíttatni — a város mégis kötelezi magát, a határozat értelmében, a kölcsönvett összeget a nyugdíjalapnak minden körülmény között visszafizetni. Most tehát arról van szó csak, hogy ezt a már egyszer megszavazott kölcsönt utolag is megszavazza a közgyűlés; mert ha ezt nem teszi: akkor a köztárgyhíd ügye ugyiszóla végleg el lesz ejtve, miután a város jelenben, sőt jövőre is sokáig aligha lesz abban a helyzetben, hogy e tetemes kiadást más pénzforrásból fődzhesse. Ugy hisszük, nem szükség különben is hangsúlyoznunk, hogy milyen súlyos felelősséget vonnának magukra a bizottság tagjai, ha e minden tekintetben oly szükséges intézmény létesítését szavazatukkal ismét elnapolnák ad graecas calendas, nem is tekintve azt a hallatlan comicumot, amit a mélyen tisztelt városatyák elkövetnének, ha a már egyszer megszavazott határozatot most nem szavaznák meg. A köztárgyhíd hasznosságát, sőt szükségét sincs miért hangsúlyoznunk; tudja azt minden értelmes ember, ha csak nem tette őt elfogultá az ön- vagy consorcialis érdek; ha a köztárgyhíd felállítása nem is tenné olcsóbbá a húst, — ami pedig más városok tapasztalatai szerint biztos remélhető és ami akkor, mikor körülül a kisebb vidéki városok majd mindenikében 4—6, sőt 8 krajczárral is elcsóbb a hus kilogrammja: egyuttal nagyon kíváncsok is volna; ismételjük, ha e tekintetben a köztárgyhíd nem felelne is meg a várakozásnak: mégis már csak a közegészségügyi szempont eléggé indokolja ez intézmény felállításának halaszthatatlanságát. Akkor a midőn 10—14 mindenfélét szétzort vágóhídon kell naponként egy-két állatorvosnak ellenőrizni, hogy milyen marha vágatik le — amitehát a kivétel lehetlenségénél fogva csaknem egytelenséggé a nem-ellenőrzés: akkor bizony méltán kérhetjük, hogy vajjon ki tudja mi mindenféle húst kell elfogyasztani Kolozsvár lakosságának; s kérdés, hogy ha e körülmény behatáon vizsgáltnak, vajjon nem találjuk-e meg az egyik kulcsát városunk feltűnő nagy balandóságának szomorú tényéhez!

A philharmonikusok második próbája vasárnap délután lesz a színház helyiségében, mely alkalommal a műsor másik felét képezendő zenedarab fog elpróbáltatni, s ez valószínűleg Wagner Tannhäuser, vagy Beethovennek „Leonora” nyitánya leend. Hírlak, hogy közelebből Remmerth Márta is föl fog lépni utolag a philharmonikusok egyik előadásán. A helyarákat illetőleg a különböző rendű és fokú zártszékek és páholyok között nem fog különbség tétetni.

Felhívás. Felkárem, mindazon urakat, kiket a philharmoniai hangversenyekben való részvételre lelt utján felszólítottam, hogy a következő illetőleg a második próbán f. hó 24-én azaz vasárnap délután, 4 órakor sziveskedjenek megjelenni. Kolozsvárt, 1878 mártius 21-én. Gr. Esterházy Kálmán.

A helybeli közös éshonvédtisztikar tervezett harmadik koszorúestélye, mint halljuk, aligha végkép el nem marad; a királyi udvar gyásza miatt ugyanis oly messze el kell napolni, hogy a mulatság egészen elvesztendő idényszerűségét s így alkalmosságát. Valószínűleg a nyáron fog megtartatni a szabadban egy májális alakjában.

Halálozás. Ifj. Tömösváry Miklós a maga és apósa Böhm Mihály nevében fájdalommal jelenti forrón szeretett nejének, Böhm Lujzának a 23-ik, boldog házasságának 2-ik évében f. évi március 20-án reggel 3¼ órakor súlyos betegségben történt elhunytát. Temetése ma d. u. 3 órakor lesz. Béke lengjen porai felett!

Sámi Lajos özvegyére vonatkozólag Könyves Tóth Kálmán lazházai ref. lelkészétől a „Főv. Lapok” a következő sorokat közli: „Sámi Lajos családját — írja ő, — hozzám benső barátság s rokonság csatolta; a boldogság napjainban többször időztek szerény lakásomban s tán mivel ezt sokan tudták, innen eredhetett az a hír is, hogy most az elhagyott özvegy hozzám jő. Nemcsak rokoni, de emberbaráti kötelességből is hajlandó lennék erre, ha a szerencsétlen, áldott jó nőnek még nem élnének szülei. De azok még keblőkre ölelhetik leányokat s azoknak vigasza lesz ő, kinek számára vigasz már nincs. Kérem e sorokat a szülők és kesergő leányuk iránti gyöngédségből közölni.”

Dr. Miletics Szvetozár felségáulási bünperelt tegnapelőtt tárgyalta a királyi tábla I. bűntető tanácsa (elnök: Fabiny Theophil, ülnökök: Paizs Andor, Gyárfás és Andrassovits kir. táblai bírák; előadó: Sümeghy k. táblai bíró.) Miletics Szvetozár a fenytölt trszék előtti végtárgyalás folyamán tudvalevőleg hat semmisségi panaszt jelentett be; az ellen, hogy 1. a trszék megtagadta Axentievics távirati beidézését a végtárgyalásra; 2. megtagadta védőtől, hogy Joannovics Józsephoz kérdést intétzen; 3 és 4 hogy a Joannovics ügy kapcsolatba hozott Miletics ügyével és Bende Antalt szerbül nem hallgatták meg; 5 és 6. hogy a Zasztavában megjelent czikk is felolvastatott a végtárgyaláson. — Sümeghy előadó részletesen ismerteti az elővizsgálati és végtárgyalási összes iratokat. Előromenyeged 12-ke a tanács visszavonult, féllegykor Fabiny elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint: a semmisségi panaszok el-

vetése mellett az első bírósági ítélet: 15 évi börtön helybenhagyatik.

Simmere Teréz mérgezési pörében, miután Corinini gróf és Preindl a „Hotel Lamm” egykori igazgatója is kihallgattattak, Knoll Margárta, a megmérgezett, de a mérgezésből felgyógyult szobalány hallgattatott ki. A Corinini gróf és Preindl vallomása különös világot vetnek a viszonyokra, melyekben egy Simmer Teréz fajtájú kalandorné mint bizalmas személy szerepelhet, Magda szobalány, a Detoma-házaspár cselődjét világosan s határozottan elmondja, hogy ő Simmert a „francia nő” név alatt ismerte. Ez már előbb igyekezett vele megismerkedni, toladott és sokat fecsegett, hogy tanu már lá látta, megszűröl kikerült. A málna-szörpöt mikor megízlelte, Simmerné biztatta, hogy jó sokat igyék. Nem is érzett eleinte semmit, csak pár percz mulva kezdett szédülni, s midőn az állótükörbe tekintett, arca fel volt puffadva, kék színt játszott, szeme kidüledt. Simmerné vizet ajánlott, de nem fogadta el, csak kirozott az ajtón, elájult, s aztán csak akkor ébredt föl, mikor a kórházban találta magát. A vádolt nő mindezekre azt válaszolja, hogy az egész merő költött dolog. Az elnök figyelemztetésére: miként fejthetné meg vádolt, miszerint ez költött lehetne, „azt feleli: Corinini gróf süttötte ki az egészét boszúból, mert felfogadta, hogy az ördögöl sem irtózik, csak őt gyaláztatba keverje.

Egy város bukása. Flórencz városa beszüntött fizetéseit, illőtőleg vagyonilag megbukott. Adósságai 125 millió lírát tesznek, ezek között 29 millió sorsjegy.

Prágában nagy senszátiót és felindulást kelt a Grund Károly bankár esete. A bankár a nála letétben levő mintegy 300,000 frtnyi értékpapírt elsiikkasztá. Maga jelent meg a törvényszéknél, a hol vallomást tett. Grund elfogott; vagyonára csőd nyitottat.

Egy a prágai gőzhajtótársulathoz tartozott vontatóhajó Teschen körül tartalmával együtt elégett. A legénység idejekorán elmenekült.

A párisi hangversenyek legfőbb vonzerejét jelenleg két gyermek képezi. A Donste testvérek ezek — az egyik 12, a másik 7 éves — s máris mindakettő tökéletes zongoraművész. A két csodagyermek Londonból jött Párisba. Angolországban egy izben a Buckingham palotában is volt alkalmuk játszani a királynő előtt. A hangverseny után a királynő odalépett a 7 éves Johannához s kérdezte, hogy kitől kapta a fehér kameliát, melyet keblén visel. „Oh! felelte a gyermek, ez az én talizmánom.” „Talizmánod? S kinek vannak ily szép virágai?” — Albani kisasszonynak, felség. Első hangversenyünkön Londonban Albani kisasszony, és Capoul ur is közreműködtek. Zongorajátékunk után hozzám jött Albani kisasszony, s kivéve a kameliát hajából, e szavakkal ajándékozta nekem: Vedd ezt, majd szerencséd hoz számra”. Victoria királynő mosolyogva hallgatta a gyermek elbeszélését, azután egy virágkosárból kivett ötös kameliát tűzött a fehér kamelia mellé. „Ime még egy virág gyermekem — mondá — hozzon ez is szerencséd számra.” Azóta a kis Johanna keblén rendszeren két virág diszlik: a királynő és a művésznek kameliája.

CSARNOK.

SZOKÁSOK ÉS ERKÖLCSÖK.

Wéber „Demokritosa” után, szabadon fordítva.

(Folyt. és vége.)

Hajdan egy tallérral többre mentek az emberek, mint ma tizzel; ritkább volt a pénz, de könnyebben kielégíthetők is voltak az igények s nem lehet csodálkozni, ha vissza sohajtják az emberek az akkori szerény jövedelmet; hanem nagyon megjárhatnák az ilyes kívánsággal, ha csak a jövedelmek mennének régi medrökbe s az igények és kiadások mai mivoltukban maradnának! De na panaszkodjunk, hiszen nagyon sok dolgot egyszerűsített az ujkori haladás is, a mi régekte sok pénzben állott; például a becsület adott szó, tartozások és fizetések mind lényeges változásokon mentek keresztül; a feszes udvariasságok már-már a gorombaságnak adták át helyüket; most többnyire házi esküvők, csendes temetések vannak a régi unalmas ünnepélyességek helyett. Minek is az esküvőt zajosn tartani, jobb a lármával takarékoskodni, merthát ha nem marad elég az esküvő utánra!

Az előrehaladt és jobban mivel államtudományok megtanítottak arra, hogy a fényűzés milliónak ad kenyert, habár ezeket tesz tönkre és szerencsétlenné, s hogy a fényűzési törvények megadóztathatják ugyan a hűségöt és boldogságot — de azt kiűzni nem képesek! Éljének tehát az ujabbkori ipar s annak vívmányai!

Az erények és időkötöl fogva hanyatlottak a jóllét és gazdagság gyarapodásával; Assyria, Cyrus alatt az elpuhultság miatt kezdett súlyodni, valamint Perzsia, a görögök, és ezek viszont a rómaiak befolyása alatt; Áttalus a világ által csodált Rómára hagyta pergamusi birodalmát; az volt az első mérő, a második Korinthus és Cart-hago leigázása. Így puhultak el a spanyolok, kik még a rómaiak ellen foly hóiesen küzdöttek s lettek a germánok által, s ezek az arabok által

megverve, míg ezeket is elűzték a hegyekben egy szerű életet folytató gothok.

Roma tömegesen égette Plinius után az indiai kincseket, a halottak testét, míg az Istenek csak morcsákat kaptak. Fabriciusnak igaza volt, midőn Pyrrhus fényűzését látva, így imádkozott: „Mindaddig, míg ő Róma ellensége, tartozzék Epikur tanítványai közé.” Sok szegény takarékos kereskedő vetette meg már családja boldogságának alapját, földszint lakva és irodájából ki nem mozdulva; gyermekei felnőve már emeletben laktak, fogatokat tartanak és fényesnél fényesebb estélyek s társaságok teszik termeiket zájossá; mire az unokák felnőnek, a vagyonhoz már nővre is van szükség, nemesi vagy bárói, sőt grófi címer, érdemelek képezik a család fővágát, smig ez elérhető, a vagyon fogyni kezd, s a deduonkák már kényszerre vannak egy kis szerény állomással, vagy mesterséget társulni venni a nagy névhez, s megelégszenek egy kis földszinti lakással, vagy ha véletlenül költők, egy padlászobácskával!

NEMZETI SZÍNHÁZ.

7-ik szünő.
Kolozsvárt, szombat, mártius 23-án 1878.

E. Kovács Gyuláné jutalomjátékául: először:

III-ik Richárd ifjúsága.

(VI-ik Henrik 3-ik rész.)

Történeti dráma 5 felv. Írta: Shakspeare Vilmos. Fordította: Lőrinczi (Lehr Zsigmond). Színpad alkalmazta E. Kovács Gyula. Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán táviratai.

Feladott Budapestben márcz. 22. 10 ó. 10 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra márcz. 2. 10 ó. 40 p. d. e.

Az autentikus békeföltételek tegnap kora reggel érkeztek meg Bőcsbe. Az orosz követ a békeföltételek közlésekor így szolt: **Érőpa** hozzászólását a békekötéshez **Oroszország** nem csak eltűri, hanem igényli is. De azért a diplomaciát körök optimizmusa hanyatlik. Angliában a háboru esélye mind bizonyosabb. Oroszország készülődései miatt a Bosporus bezárása s angol csapatok partraszállása várható.

A koniahi Mollah, támadást intézett a szultán ellen, mi nagy mozgalmat idéz elő, mert a Mollah Mohamed családjából valónak tartatfk. A mozgalom már is terjed.

Az osztrák delegáció 39 szóval 20 ellen megszavazta a hitelt; Suesz beszéde Oroszország ellen nagy hatást keltett, gr. Andrassy Giskra ellen polemizált. Szóltak még Fluek, Tomasiruk, Teuschil, Streerwitz, Weeber, Kuranda, Herbst.

A san-stefanói békekötés.

Pétervár, márcz. 21. Az orosz-török békekötést ma kihirdették, a czime az: Béke praeliminárok. A szerződés a következőket tartalmazza: Montenegró megkapja Gazcht, Roschoit, Niksicet, Spuzt, Podgoricózt és Zablakot.

Aeszoródás megkötéség, mely rendezni fogja Szerbia és a porta közti viszonyokat, Szerbiával a nemzetközi jog szerint fog banni a porta. A szerbek kiűrik azt a területet, mely Törökország marad.

Románia érvényesítheti jogait a hadikárpótlásra, melyet Románia és Törökország egymás közt fognak megállapítani.

Bulgária autonóm tributárius fejedelemséggé lesz, keresztény kormányzattal és nemzeti miliciával. Trónüresedés esetében Bulgária új fejedelme a szerződésben bővebben körülírt határozatok szerint választani fog; a választásban a török, a görög és az oláh lakosság is résztvesz, ezek jogait egy külön szabályzat fogja megállapítani.

A porta rendelkezni fog a dunai várak Sumla és Várna hadi anyaga fölött.

Az orosz megszálló seregek összeköttetésüket Oroszországgal Románián, Várnán és Burgaszon keresztül tartják fenn.

A Törökországban tartózkodó bolgárok alá lesznek vetve az ottományi törvényeknek. A Törökország által Oroszországra javára átengedendő területek ezeréssz millió rubel értéket fognak képviselni, ezenkívül Törökország háromszáz millió rubelt készpénzben köteles fizetni Oroszországnak, a fizetés bővebb feltételei később lévén megállapítandók.

A Dardanallak ugy háboru mint béke idején nyitva lesznek a semleges hatalmak kereskedelmi hajói előtt. A portának ezután nem lesz szabadságában fictiv ostromzárt tartani fenn a fekete tengeren.

Az orosz seregek az Azzsiában megszállott területeket a végleges békekötéstől számítottan hat hónap alatt kifizáti irtitni.

A két fél biztosai a hadifoglyok kicserélését Odesszában és Szabaszpópolban fogják szabályozni. A porta a hadifoglyok tartási költségét 18 részletben hat év alatt fogja letörleszteni.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Stein János könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

PETŐFI SÁNDOR

összes költeményeinek harmadik képes diszkiadása
a nagy költő élethű arcképével és a szöveghez
tartozó 80 képpel.

== KIADÓI SZÓ ==

Hogy nemzetünk büszkesége, századunk legnagyobb költője összes költeményeinek diszkiadása, ne csupán a tehetségek asztalát ékítse, nem kimélt semmi áldozatot, hogy e harmadik képes diszkiadás jogát az „Athenaeum” irodalmi társulattól megszerezze és annak füzetenkénti terjesztése által, lehetővé tegyen, hogy azt szerényebb viszonyok közt levők is, lassankint megszerezhessék.

A büszkeség érzete dagasztja minden hazafi köbét, ha meggyőződést szerez magának arról, hogy nagy költőket, mint nemzetünk páratlan tulajdonát, nem csupán hazánk szűk határain belül ünneplik, hanem műveit minden művelt nemzet nyelvén olvashatják és nevezetesen Németországban, a költészet és tudományok hazájában, számtalan fordításokban, közkézen forognak költeményei.

Midőn tehát e teljes diszkiadás füzetenkénti kibocsátását elhatároztam, irányadóul szolgált ama körülmény, hogy azt minden hazafi lassankint anélkül hogy kiadásait megérezné, megszerezhessék s remélem, hogy a közönség méltányolni fogja e törekvésemet.

Köszörsz költőnk élethű arcképén kívül, kiadásomat a szöveghez tartozó 80 kép, 220 kezdőbetű és 26 zárdiszíték fogja ékíteni.

E képeket és diszítékeket kizárólag legnevezetesebb hazai művészeink készítették, u. m.

Barabás Miklós, Benczur Gyula, Bühm Pál, Greguss János, Jankó János, Keleti Gústáv, Liezenmayer Sándor, Lotz Károly, Mészöly Géza,

Rauscher Lajos, Székely Bertalan, Wagner Sándor, Weber Ferencz, Zichy Mihály.

Petőfi összes költeményeinek diszkiadása, 8—3 ivnyi, 40 kros, negyedrétű, vastag, fehér velin papírra nyomott füzetekben fog megjelenni. Minden megrendelőm — de csupán határozottan nyilatkozott kívánatára — kap két, nagy

olajnyomatu képet vászonra.

igen diszes, széles aranykeretben, úgy hogy legott a falra függeszthető még pedig:

A 10. füzethez:

BATTHYÁNY UTOLSÓ MENETE
magassága 58 cent., szélessége 68 cent.

A 25. füzethez:

A NÉPDAL

magassága 62 cent., szélessége 80 cent.

Mindkét kép eredetije saját megrendelésre Jankó János, kintő hazai művésznök esetje alul került ki, kizárólagos tulajdonomat képezi, és csupán e diszkiadás számára sokszorosítottam, úgy, hogy semmiféle képerkedésben nem lesznek kaphatók és csakis azok szerezhetik meg, kik e diszkiadásom füzeteit hordatják.

Az első kép czime eléggé megmagyarázza tárgyát. Nagy vértanunk utolsó menetét képezi. A másik eredeti jelenetet ábrázol a nép életéből, minőt csak is Jankó János tösgyűkeres magyar esetje képes teremteni, és hogy olvasóim fogalmat szerezhessenek maguknak e képek nagyszerűségéről, a füzet boríték első lapjának belső oldalára nyomattam kicsinyítve.

Petőfi összes költeményeinek
teljes diszkiadása

körülbelül 30 nagy negyedrétű füzetet fog adni, 3—3 ivnyi terjedelemben, vastag, fehér velin papírra, tiszta nyomással, úgy, hogy azt gyöngyöz az elolvashatja.

Minden két hétben egy füzet jelen meg, melynek ára 40 kr.

A Batthyány utolsó menete című jutalomkép 3 frt 50 kr., a Népdal pedig 4 frt. csekély utánfizetési ár mellett szeresheti meg.

Megjegyzendő, hogy senki se kénytelen arra, hogy mind a két képet megvegye, hanem tetszése szerint választhat magának, de csakis a fűnn kitett utánfizetés mellett.

A fűztek nélkül Batthyány utolsó menete 25 frt., a Népdal pedig 30 frt.

Együttal tudatom t. m. gr. ndelömmel, hogy jelen kiadáshoz nagyszerű

bekötési-disztáblákat

készíttettem, finom angol vászonnál, dús aranyozással, még pedig csupán 2 frtért.

E táblák az utolsó füzet megjelenésekor megrendelhetők.

Figyelmeztetés.

Minthogy én képekkel egyáltalán nem kereskedem, hanem a fűnn nevezett jutalomképeket minden haszon nélkül a mű mellé, ezennel figyelmeztetek minden t. megrendelőt, ki Batthyány utolsó menete és a „Népdal” című képet a fűnn kitett utánfizetés mellett ohajtja, hogy a füzet borítékára nyomtatott szelvényeket gondosan megőrizze, mert a nevezett képeket csakis az illető szelvények előmutatása, vagy beküldése mellett kaphatják meg.

Minden egyes kép után csomagolási díj fejében 50 kr. fizetendő.

Vidéki megrendelők

sziveskedjenek a postaköltség megkímélése miatt a kívánt füzetek árát és azok bérmen. esítéséért egyenkint még 5 krt utalványnyal előre beküldeni, mely esetben az illető füzeteiket bérmentve kapják.

Petőfi költeményeinek e kiadása Erdélyben csak is
Stein János
könyv- és zeneműkereskedésének bizománya Kolozsvárt.

(103) (5—*)

CSIKI TESTVÉREK

KOLOZSVÁRT.

Kedves köteleességünknek tartjuk a n. érd. közönség figyelmét, egy hazánkban egészen ismeretlen kávéra föl hívni.

Ez az ugynevezett:

BOURBON-KÁVÉ

— elnevezését a hason nevű BOURBON szigettől (az indiai Oceanon) veszi, — mely nem csak különös finom zamatosága által mulja felül az eddig ismert kávéfajokat, hanem főleg kiváló olosósága miatt is figyelmet érdemel.

CSIKI TESTVÉREK

KOLOZSVÁRT.

(279) Cs. kir. kiv. osztr. és királyi magy. szab. bojtortjángyökér- Quint-essenciát, valamint

bojtortjángyökér-essenciát,

kiválólag valódi minőségben és tisztán előállítva, bátorodom a magas úrrendnek és t. cz. közönségnek használatul ajánlani, miután a szabadalmasság által valódisága és ártalmatlansága tisztán be van bizonyítva. E két esszencia mostanig az egyetlen csatlakozó szertől haj és szakkáll nevelésére és a növekedésére általában és az eredményt csupán számos szerencsés vagy tani kísérleteimnek köszönhetem. — A fennmített esszenciákkal egyidejűen való használatul ajánlom a csakugyan csupán általam készített

Chinahéj kenőcsöt és olajat,

mely a hajnövekedést sietíti, annak szép fényt kölcsönöz, a korpát eltávolítja s további képződését meggátolja.

Á R A K:

1 üveg bojtortjángyökér quint-essencia	1 frt — kr.
1 üveg bojtortjángyökér esszencia	— frt 80 kr.
1 nagy tégely chinahéj-kenőcs	1 frt 50 kr.
1 kis tégely chinahéj-kenőcs	1 frt — kr.
1 üveg chinahéj-olaj	1 frt — kr.
1 darab chinahéj-cosmetique	— frt 50 kr.
1 nagy üveg valódi kölni viz	— frt 80 kr.
1 kis üveg valódi kölni viz	— frt 40 kr.

Keleti rózsatej-kivonat:

Ára 1 frt. o. ért.

mely a bőr ápolására s a bőr minden hiányainak eltávolítására, mint avelő, májolt, bőrhimlő, höpör, bőratka, részelt sat., a legjobban bizonyult be, s ezért főleg hölgyek által nagy elismeréssel használatuk. — Gyorsabb hatás miatt hozzátartozik a rózsatej-zappan, 1 darab ára 30 kr.

Hair-Milkon,
hajfitalító-tej.

Ez azon csodás tulajdonsággal bír, hogy szürke vagy fehér hajnak visszaadja eredeti színt, s pedig nem azonnal, hanem hatása 8—10 nap alatt észlelhető. A Hair-Milkont egyetlen és legjobb szer gyanánt ajánlom e czélra, mely teljesen ártalmatlan s meglepő sikert eszközöl.

1 üveg ára 2 frt 50 kr.

A fennebbi különlegességek valódi minőségben csupán Paternoss J. cs. k. szabadalom-tulajdonos fő- és szállító raktárában

Bécs, I. Spiegelgasse 8 sz. a. kaphatók.

Használati utasítások különböző nyelven vannak mellékelve.

Vidéki megrendelések kiegészítődel, vagy utánvét mellett pontosan eszközölhetnek, s a göngyölésért üvegenként 10 kr. számítatik fel.

Fiók raktárak:

Kolozsvárt: Székely Miklós, gyógyszerész.
Pesten: Török József, gyógyszerész.
Pozsonyban: Solta Rudolf, gyógyszerész.

Szegeden: Barcsai Károly, gyógyszerész.
Temesvárt: Jahner C. M., gyógyszerész.

(61) MATTONI (5—9)

BUDAI KIRÁLY-KESERÜVIZÉT

a bel- és külföld első gyógyászati tekintélyei rögzített dugulás és minden abból eredő betegség ellen, minden rossz utóhatás nélkül még húzamos használatnál is, a legmelegebben ajánlják.

MATTONI és WILLE, cs. kir. osztr. udvari szállító, az egyesített 6 budai király-keserűforrás tulajdonosa: u. m.

Deák-forrás, Hunyady Mátyás-forrás, Henrik-forrás, Hildegárd-forrás, Széchenyi-forrás, István-forrás.

Használati utasítás és leírás ingyen.

Budapestben, Dorottya uca 6 sz.

RAKTÁR Kolozsvárt: Biasini Sándor, Hufnagel Károly, Veisz József, Csiki testvérek, Csiky Imre, Somlyay László, D. Deák és társa, Dietrich Sámuel és Bokros Ádám urakkal.

(105) Márczius 1-jén 200,000 frtos (6—12)

főnyereményt egy általunk kiadott igérvénnyel nyerték meg.

IGÉRVÉNYEK

hitel-sorsjegyekre bécsi-sorsjegyekre
csak 4 1/2 frt. és 50 kr. bályeg csak 2 frt. és 50 kr. bályeg.

A kettő együtt csak 6 frt. és bályeg.

Főnyeremény. **400,000 ft!** Főnyeremény.

Húzás 1878 április 1-én.

Bécs, Wollzeile 13. **MERCUR** Bécs, Wollzeile 13.
kezelőségének váltóüzlete.

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében

következő legújabbban megjelent művek
kaphatók:

A gyümölcsfa tenyésztés tana.

Vezérfonalul, gyümölcsfa tenyésztési előadások és önképzés számára.

Dr. LUCAS EDE és Dr. MEDICUS FRIGYES, ily című munkájának 5-dik kiadása nyomán magyarra fordította, illetőleg átdolgozta VILLASI PÁL a keszthelyi m. k. gazd. tanintézetnél főkertész és kert. tanár. 106 a szöveg nyomott fametszettel. Ára 2 forint.

Hivatalos levelező.

Kör- és községi jegyzők, községi elöljárók és olyanok használatára, a kik jegyzői szigorlatra készülnek. MEZEI ISTVÁN-tól. Ára 1 frt 20 kr.

A községi közigazgatás kézikönyve.

Községi és körjegyzők, községi elöljárók, szolgabírák, megyei bizottmányi tagok, adó és katonai ügyvel foglalkozók, ügyvédek, lelkészek, tanítók; de különösen községi jegyzői vizsgára készülnők részére. Elméleti és gyakorlati útmutató a legújabb törvények alapján. Irta DOBOZI ISTVÁN. Ára 2 frt 50 kr.

Anyagi és alaki váltójog.

Irta dr. APÁTHY ISTVÁN.
II-dik rész. Váltóeljárás irománypéldákkal.
Ára 2 frt.

Utvezető a szőlészetben és borászatban.

A jobb szőlőművelés, borkészítés és pinczegazdálkodás helyes alapelveit népszerűsíteni stb.
Irta TERSÁNCZY JÓZSEF orvos. 31 ábrával.
Ára 30 kr.

A felvidék.

Politikai tanulmány.

Irta GRÜNWALD BÉLA.

Ára 1 frt.

Gazdasági trágyaisme vagy is a trágyázás alapelvei.

A magyar gazdaközönség számára.
Irta dr. Nyáry Ferencz. Ára 50 kr.

A gazda, kertész és erdész leghasznosabb barátai az állatok között.

Irta SPORZON PÁL és ÉBNER SÁNDOR, gazd. akad. tanár, gazdatiszt.
Ára 50 kr.

A párbaj szabályai,

melyeket gyakorlatból merítve összeszedett Chapon Lajos. Magyar és német nyelven együtt. Ára 1 frt 50 kr.

Theoretisch — praktische Anleitung zur

FECHT-KUNST,

von Louis Chapon. Mit 80 lithografirten Tafeln.
Ára 2 frt.

A gyámsági és gondnoksági ügyek kézikönyve.

Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire
85 irománypéldával.
Irta Knorr Alajos. Ára 3 frt.

Handbuch der alten Geographie,

aus den Quellen bearbeitet von Albert Forbiger.

Zweite ausgabe.

I. Band. Historische Einleitung, mathematische und physische geographie.

II. Band. Asia und Africa.

III. Band. Europa.

A három kötetnek ára 48 frt 75 kr.

Magánjogi kodificationok, hajdan és most.

Irta dr. Herczegh Mihály. Ára 50 kr.

Das Jahr 1877.

Inhalt: Politische, ausgewählte Biographien. Vor hundert Jahren.

Todtenliste des Jahres 1877.

A névtelen vár.

Regény három kötetben.

Irta JÓKAI MÓR.

Ára 5 frt.

A gyámsági és gondnoksági ügyek

azoknak kezelése és azok körüli eljárás

irománypéldákkal.

Az 1877-dik évi 20-dik törvényzikk szerint, egészen újonnan átdolgozott negyedik kiadás.

Gyámhatóságok, bíróságok, ügyvédek, tisztviselők, községi jegyzők, községi köz- és magángyámok és gondnokok számára.

Irta Kassay Adolf. Ára 1 frt 20 kr.

3. AUFLAGE. Preis à Heft 30 Pfennig. 40 HEFTE

Brochhaus'

Kleines Conversations-Lexikon

Encyclopädisches Handwörterbuch.
Mit zahlreichen Karten und Abbildungen.
1878.

Stein János könyvkereskedésében.